

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-53. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. Račun pri poštni hramilnici v Ljubljani št. 11.959.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarnišтво

Izhaia vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, ponedeljek 2. oktobra 1939

Cena posamezni številki din 150

Drugače treba delati

Kolikokrat smo mi, kolikokrat so drugi opozarjali, da se pri nas premalo in vrhu tega še silno slabo dela. Pa vsa opozorila so bila zaman, ker vedno se je skušalo

ta opozorila udušiti. Sedanji dogodki pa so pokazali, kako pravilna so bila ta opozorila, kako bi morala biti še glasnejša, še bolj odločna in kako je skrajni čas, da se od nauka zadnjih dni nekaj naučimo in krenemo na drugo pot. Skrajni čas je, da se začne pri nas drugače delati, kakor se je delalo doslej.

Moremo pa tudi upati, da se bo začelo drugače delati, kajli sporazum ni samo končal naših notranjih bojov, temveč je odprl tudi možnost za novo in v resnici ustvarjalno delo. To delo se je deloma tudi že začelo in toživiše delo tudi že praktične dokaze boljše delo. Toda teh dokazov mora biti še mnogo več in tako mnogo, da bomo vsi občutili, kako se je začelo delati drugače, kako je konec stare površnosti, starega mrtvila in tudi starega birokratizma ter fraziranja. Na vsej črti se mora začeti delati drugače, da bomo res dorasli vsakemu položaju in tudi najbolj težkemu.

To pa se seveda ne da doseči, če bi tudi reformo javnega življenja skušali zgraditi le enostransko, s tem da bi se le po besedah spremenilo dosedanje stanje, dejansko pa da bi vse ostalo pri starem. Reforma mora biti prisilna in sedanji ozki krog delujočih se mora nadomestiti s širokim krogom sodelujočih. Reforma, ki ne sega na široko ni reforma, temveč le prazna beseda.

Prav tako pa je naravno, da se bo moral marsikdo umakniti sposobnejšemu, delavnejšemu in tudi poštenejšemu. Ni mogoče, da bi ohranili svoje pozicije oni, ki so se izkazali na teh pozicijah nesposobni. Ni krivica, temveč pravica, če se morajo nesposobni umakniti sposobnejšim.

Dogodki zadnjih dni so potrdili, da se z birokratizmom in centralizmom ne more napredovati. Po tej izkušnji pač ne preostaja nič drugega, kakor da se oba likvidirata. Čim prej in temeljito!

V resnici neverjetno je, kako lahko miselno in brez čuta vsake odgovornosti se je pri nas delalo.

Leto in leta so ponujali n. pr. gospodarski ljudje svoje sodelovanje, a bili so vedno odbiti, pa čeprav je bilo notorično, da imajo velike izkušnje in da znajo delati. Tako se je dogajalo, da ljudje, ki so se izkazali kot prvovrstni pozitivni delavci, ki so znali ustanoviti velika industrijska podjetja, jih sijajno upravljati, da so mogla konkurirati tudi v neugodnih razmerah s tujimi, da ti ljudje niso imeli nobene besede in da so namesto njih odločali ljudje, ki še nikjer niso pokazali kakšne resnične sposobnosti. Ljudje z največjimi izkušnjami in z največjo delavnostjo so morali utihniti, besedo pa so imeli oni, ki so se znali z zvezami in lepimi besedami uveljaviti v političnem življenju. Na ta način se je moralo napačno delati, zato nismo napredovali, zato smo tako silno zaostali za drugimi.

A ne samo naši gospodarski ljudje, tudi naši intelektualci so

doživeli enako težka razočaranja. Njih besede so našle dober odmev le takrat, kadar so hvalile obstoječe razmere. Če pa je bila njih beseda trda in če je odkrito povedala resnico, potem ta beseda ni našla nobenega odmeva. Kadihnica je postala pri nas nujno potreben rekvizit za vsakogar, ki je hotel v javnem življenju naprej. Zato pa se je v javnem življenju, a prav tako v upravi nabralo toliko balasta, da naš narodni čolnič zaradi tega preobilenega balasta komaj še plava. Ni

druge rešitve, kakor da se vrže ta balast čez krov.

V stiski se izkažejo prijatelji, v stiski pa se spoznajo tudi delavci. In sedaj smo videli, kako malo dobrih delavcev smo imeli in kako nujno potrebno je, da priključimo nove. Nobeni osebni oziri ne smejo preprečiti, da ne bi prišli pravi ljudje na vodilna mesta, pa tudi nobeni strankarski oziri niso tako važni, da bi ostal stari nered na krmilu. Gre za mnogo prevelike reči, da bi se smelo še sedaj opravljati polovičarsko delo.

Z izdajo političnih zakonov in kasnejšim razpisom volitev je dana možnost za izbor sposobnih ljudi in za postavitev dobrih delavcev na vodilna mesta. Naj se ta prilika ne zamudi, kajti danes ne živimo v časih, ko bi se še smeli pripraviti zaradi raznih naziranj, temveč ko je za vse samo ena naloga, da tekmujeemo v delu, da pridejo naprej oni, ki znajo največ in najbolje delati. Za vsako ceno se mora začeti delati drugače, če hočemo obvarovati sebe pred nesrečo!

trebe na bencinu in plinskem olju kriti z uvozom iz tujine.

Če bi pa nastale težkoče v uvozu, da bi bile sedanje rezerve v državi ogrožene, bi se ta uredba objavila. Do tedaj pa se to ne bo zgodilo.

S tem pa ni rečeno, da bi se smel bencin trošiti brez potrebe. Upoštevati je treba, da plačamo bencin večinoma v devizah, ki so nam danes potrebne za druge bolj nujne stvari. V kraje, ki so zvezani z železnico, ni treba danes potovali z avtomobilom ali pošiljati blago v kamionih, čeprav je morda to nekoliko bolj rentabilno. Takšno uporabljanje motornih vozil pomeni v sedanjih časih zapravljanje deviz, ki se morajo varčevati. Na drugi strani pa ima zaradi tega izguba železnice, ki je tem večja, ker mora železnica že itak nositi velike žrtve.

Apeliram na pridobitnike in na meščanstvo, da to upoštevajo, kjer je to le mogoče, ker se bo moralo sicer to izvesti s prisilnimi odredbami.

Prenos kompetenc ministrstva na banovino Hrvatsko

»Aktualni posli resora, na katerih se intenzivno dela, niso niti najmanj zavrlji dela za izvedbo uredb, ki se nanaša na prenos kompetenc na bansko oblast banovine Hrvatske. V območju trgovinskega ministrstva bodo še nadalje veliki posli, ki ostanejo skupni vlagi, kakor zunanja trgovina, zavarovalni posli, uprava za zaščito industrijske lastnine, uprava za mere in plemenite kovine. Posebno važno območje za državno zajednico je zunanja trgovina ter sem storil potrebne korake, da se uredi tako, da bo čim bolj ustrezala nalogam, ki so ji postavljene. Na drugi strani se bodo prenesli posli, ki segajo v območje notranje trgovine, industrije, obrta, bančništva in strokovnega šolstva, na bansko oblast v Zagrebu. Ta teden sem zato sklical sejo načelnikov podrejenega mi ministrstva ter sem na njej s šefi oddelkov in ustanov določil razne podrobnosti v zvezi s prenosom pristojnosti. Potrebni odloki o prenosu poslov bodo pripravljani že prihodnji teden, da se bo mogel prenos izvršiti v prihodnjih dneh. Razume se, da je potrebno nekatera vprašanja, zlasti vprašanje koordinacije banovinske gospodarske politike z občno državno gospodarsko politiko rešiti v podrobnostih.«

Aktualna gospodarska vprašanja

Izjava trgovinskega ministra dr. Andresa

Trgovinski minister dr. Andres je sprejel novinarje ter jim dal več važnih pojasnil o naši trgovinski politiki in našem gospodarskem stanju.

O padcu cen kmetijskih proizvodov

»Zaradi vojnega stanja v Evropi so nastale motnje v prometu in izvozu, z bog česar so padle cene nekaterih kmetijskih proizvodov. Padle so cene tudi za predmete, za katere je država že prej določila dirigirane cene. Tako se prodaja pšenice v raznih žitorodnih krajih po 100 do 120 din, dočim je dirigirana cena za 30 do 40 din višja. Prav tako prodajajo kmetje češplje po mnogo nižjih cenah, kakor pa jih je določila država. Navedel sem ta dva primera, da pokažem, da so padle cene tudi za proizvode, katerih ceno določa država po Prizadu. Padec cen in velika trgovska marža sta povzročila zahtevo, da se izda uredba o minimalnih cenah vsaj za nekatere proizvode. Tega predloga nisem mogel sprejeti, ker sem prepričan, da se s policijskimi ukrepi ne more preprečiti padec cen. Za zboljšanje cen se mora delati z gospodarsko političnimi ukrepi. Cene nekaterih kmetijskih proizvodov so padle, ker je bilo narušeno ravnovesje med ponudbo in povpraševanjem. Kmetje ponujajo svoje blago, da bi mogli zadostiti svojim obveznostim in kriti svoje potrebe na trgu. Povpraševanje po tem blagu pa je relativno slabo, ker je zastal izvoz in ker motnje v prometu otežkočujejo celo notranji promet. Vlada je ta položaj proučila in sklenila, da se mi-leje postopaj pri izterjavanju davkov, da bi se s tem zmanjšal pritisek na trg, na drugi strani pa da poskrbi za večje povpraševanje na trgu. V tem oziru se bo situacija znatno zboljšala zaradi nabave rezervne hrane, za kar so že zagotovljeni potrebni krediti. Kar se tiče proizvodov, katerih ceno se določa po državi, se bo ta plačala po Prizadu in zato se priporoča proizvajalcem, da svojih proizvodov ne prodajo brez posebno velike stiske za nižjo ceno. Če Prizad danes še ne kupuje teh proizvodov v zadostni meri, je vzrok v tem, ker je trenutno izvoz še manjši in ker še ni zado- sti primernih skladišč za rezervno hrano. Prizad pa ima potrebna finančna sredstva in potrebno organizacijo za odkup proizvodov. Storil je tudi že potrebne ukrepe

za močnejšo intervencijo na trgu ter se more pričakovati, da se bodo v kratkem popravile cene kmetijskih proizvodov. To tudi zato, ker bodo v kratkem večje možnosti za izvoz.«

Kako je z našim izvozom?

Na to vprašanje je odgovoril minister dr. Andres: »Izvoz je v septembru znatno padel, čeprav je normalno september mesec izvozne kampanje. Dve okoliščine so bile usodne za ta preobrat: na eni strani motnje, ki so nastale zaradi vojne v železniski in rečnem prometu, in drugič spremembe, ki so nastale v režimu zunanje trgovine zaradi vojne. Prometne razmere se postopoma zboljšujejo, kar bo ugodno vplivalo na nadaljnji razvoj naše zunanje trgovine, čeprav se bodo nekatere težkoče čutile še naprej. Kar se tiče sprememb v zunanji trgovini, so se te pokazale v uvajanju deviznih dovoljenj za veliko število naših izvoznih predmetov. Ta dovoljenja nikakor nimajo namena, da bi se izvoz zmanjšal, ker bi bilo to nesmiselno, ko pa so nam danes devize potrebne bolj ko kdaj koli. Namen teh dovoljenj je, da se državni zagotovi večji vpliv na smer našega izvoza in na vrste kompenzacij, ki se sklepajo s tujino. V sedanjih nenormalnih časih je ta vpliv imperativno potreben, ker se mora pri omejevanju možne zamenjave blaga dajati prednost osnovnim potrebam narodnega gospodarstva nad vsemi drugimi potrebami. Ravno zaradi sedanjih razmer v mednarodni trgovini se mora zamenjava blaga voditi načrtno. To ne pomeni, kakor da dosedaj ni bilo nobenega načrta, temveč pomeni to, da se mora načrt prilagoditi sedanjim razmeram. V ta namen sem predložil ministrskemu svetu in od njega dobil dovoljenje za ustanovitev direktorije za zunanjo trgovino. Za organizacijo te direktorije se dela pospešeno. Direktorija naj osredotoči vse posle, s katerimi se ureja zunanja trgovina in ki so danes tako številni, da je postalo sistematično delo skoraj nemogoče. Vsi posli, ki se tičejo trgovinskega ministrstva se morajo voditi z enega mesta, t. j. z direktorije za zunanjo trgovino, ki bo tudi prevzela odgovornost za te posle. Kar se tiče vesti o detaljih te organizacije, moram reči, da so te popolnoma samovoljne. V kratkem bomo dokončali uredbu o direktoriji in takrat bo javnost spo-

znala vse podrobnosti. Do takrat pa bi želel, da se delo ne bi oviralo s senzacionalnimi vestmi.«

O trgovinskih pogajanjih z Nemčijo

je delal trgovinski minister dr. Andres: »Včeraj so se začela trgovinska pogajanja z nemško delegacijo. Ta pogajanja se vodijo v okviru rednega sestanka nemško-jugoslovanskega stalnega gospodarskega odbora. Razume se, da dajejo sedanje razmere v Evropi temu sestanku svoj posebni pomen.

Na eni strani naj zavarujejo naše življenjske interese naše trgovine v državi, ki je naše največje tržišče, na drugi strani pa naj bodo ti interesi v skladu z nevtralnim položajem, ki ga je zavzela naša država.

Poleg teh pogajanj bomo imeli pogajanja tudi z Grčijo, Italijo, Madžarsko in drugimi državami, da bi uredili najvažnejša trgovinska vprašanja ter odpravili razne motnje, ki so se pojavile v trgovinskem in v plačilnem prometu. Na ta način bomo dosegli znosno situacijo v sedanjih težkih razmerah za zunanjo trgovino.«

Omejitev avtomobilskega prometa

»V zvezi z ukrepi, ki so bili sterjeni zaradi varčevanja z bencinom, so se objavile vesti, da je bila izdana uredba o omejitvi avtomobilskega prometa.

Dejansko je bila takšna uredba izdelana, ne bo pa se uveljavila tako dolgo, dokler se morejo po-

trebni postopek zanje brez ozira na njih vrednost.

Uredba o vojnih dobavah

Na predlog ministra za vojsko in mornarico je izdal ministrski svet naslednjo uredbu:

§ 1. — Nabave za one potrebe vojne sile kraljevine Jugoslavije, ki zahtevajo po oceni vrhovne vojaške uprave največjo nujnost, se izvrše na najbolj primeren način in po najkrajšem postopku brez ozira na določila zakona o državnem računovodstvu ter zakona o administraciji vojske in mornarice ter uredb o vojaških stavbah.

§ 2. — Minister za vojsko in mornarico odreja v mejah dovoljenih kreditov primeren način za posamezne nabave in izvršitev drugih poslov ter bo predpisal po-

Za sklenitev dogovorov in pogodb za posle iz prejšnjega odstavka, katerih vrednost presega znesek 100.000 din, je potrebna predhodna soglasnost predsednika ministrskega sveta.

§ 3. — Izvrševanje nabav po čl. 1. te uredbe podleži kontroli po določilih veljavnih zakonov. Minister za vojsko in mornarico se pooblašča, da ustanovi pri obstoječi kontroli posebno kontrolo za vse stroške in da izda potrebne predpise, s katerimi se bo zagotovila njih učinkovitost.

Ta uredba je že stopila v veljavo.

Vabilo

na sejo Osrednjega lesnega odseka pri Zvezi trgovskih združenj dravske banovine v Ljubljani, ki se vrši v sredo dne 4. oktobra 1939. ob 10. uri dopoldne v Trgovskem domu, Ljubljana, Gregorčičeva 27.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Tekoče zadeve.
3. Izvoz.
4. Notranji trg.
5. Slučajnosti.

Prosimo vse zastopnike lesnih sekcij in združenj, da se seje zanesljivo udeležijo.

Predsednik:

Franjo Škrbec s. r.

Obveznost delodajalcev do vpklicanih nameščencev

Zaradi številnih pritožb, ki jih je prejelo ministrstvo za trgovino, da namreč nekateri delodajalci ne izpolnjujejo svojih dolžnosti do vojaških vpklicancev, je izdalo trgovinsko ministrstvo uradno tolmačenje k § 221. obrtnega zakona. To tolmačenje se glasi:

Ministrstvo za trgovino in industrijo je bilo opozorjeno, da so se dogodili primeri, ko delodajalci niso postopali natančno po določbah § 221. obrtnega zakona, ki določajo, da se s pozivom na vojaške vaje ne pretrga službeno razmerje za ves čas trajanja vojaških vaj. Ministrstvo opozarja vse zainteresirane delodajalce, naj se strogo ravnajo po določbah zakona in da izpolnjujejo vse svoje obveznosti po teh določbah. V nasprotnem primeru bi bilo ministrstvo prisiljeno, da izda izredne ukrepe v zaščito socialno šibkejših.

Ustanavljanje odborov za zatiranje draginje

Ministrstvo za soc. politiko in ljudsk. zdravje je zaprosilo vsa ministrstva, da takoj imenujejo svoje zastopnike za odbore za zatiranje draginje, da bi se ti mogli takoj ustanoviti. Istočasno je napisalo notranje ministrstvo, da izda enake ukrepe tudi v vseh mestih in industrijskih krajih z nad 5000 prebivalci, da bi se tudi v teh krajih ustanovili ti odbori.

Bivši avstrijski državni dolgovi

>Jugoslovanski kurir< poroča iz dobro informiranega vira, da bo v najkrajšem času prišlo do obnove službe nasledstvenih dolgov bivše Avstro-Ogrske. Ta služba pa se bo nanašala samo na lastniške obveznice, ki so naši državljanji.

V ta namen bo skupno potrebnih okoli 400 milijonov din. Verjetno je, da se bodo lastnikom bivših avstro-ogrskih obveznic izdale nove obveznice.

Sprememba volilnega reda za gospodarske zbornice

Minister za trgovino in industrijo je izdal uredbo o spremembi in dopolnitvi uredbe o volitvah svetnikov za trgovinske, industrijske in obrtne zbornice. Po tej uredbi se odstavek 2, § 9. omenjene uredbe spremeni in se sedaj glasi: Za zbornične svetnike so lahko izvoljeni člani javnih in drugih trgovinskih družb, ki so kot glavni komercialni ali tehnični poslovodje (prokuristi, ravnatelji itd.) ali kot člani glavnih odborov delniških družb, rudarskih in drugih gospodarskih združenj, ki spadajo pod zakon o obrtih, pooblaščenim podpisovati tvrdko ter imajo volivno pravico in izpolnjujejo pogoje tega člana, izvzemši pogoje, da najmanj tri leta aktivno vodijo obrt. Pod istimi pogoji se lahko izvolijo za svetnike tudi tiste osebe komercialnih ali tehničnih podjetij, ki vodijo kako obrt, spadajoč pod zakon o obrtih in imajo pravico podpisovati tvrdko. Ta uredba je že stopila v veljavo.

Nepoboljšljivo „Narodno blagostanje“

Še vedno bajka o bogati Sloveniji

Zadnje »Narodno blagostanje« je že zopet objavilo člančič o »zavidnem stanju gospodarstva v Sloveniji«. Kakor vedno doslej, tako je tudi ta svoj članek utemeljilo s svojim starim in edinim argumentom — to je s statističnim poročilom našega OUZD. Ker se je število zavarovancev v juliju in avgustu — ki sta notabene glavna sezonska meseca — zvišalo, je prišlo gospodarstvo Slovenije v naravnost zavidno stanje.

Pri tem »Narodno blagostanje« zavedno zamolčuje vsa druga dejstva, ki so objavljena o statistiki delavskega zavarovanja v Jugoslaviji. To je preveč razumljivo, kajti če bi »Narodno blagostanje« objavilo te številke, bi se izkazalo, da se je v drugih banovinah število zavarovancev še mnogo bolj povečalo. Po blesteči logiki »Narodnega blagostanja« je torej gospodarstvo v teh banovinah še več kot zavidno, naravnost sijajno dobro! Tega pa si seveda ne upa zapisati niti »Narodno blagostanje«, ki je znano po svojih smelih trditvah, ker bi bila takšna trditev le preveč v nasprotju z dejanskim stanjem.

Logika »Narodnega blagostanja« pa nima samo te napake. »Narodno blagostanje« čisto prezre, koliko zavarovancev je imela Slovenija že l. 1929., ko je bilo zavarovancev tudi že nad 103.000. Od takrat pa je stopilo v krog zavarovancev že 10 letnikov naravnega prirastka in bi moralo znatno šteti število zavarovancev mnogo nad 108.000, kolikor jih je bilo v avgustu 1939., katero število je dalo »N. B.« pogum, da piše o zavidnem stanju gospodarstva v Sloveniji.

Pa še na nekaj je treba opozoriti. Kontrola o zavarovanju delavstva je danes neprimerno večja ko v l. 1929. in tudi zaradi tega se je število zavarovancev zvišalo, čeprav ni število nameščenih ljudi prav nič zraslo. Slabo priporočilo za bogato »N. B.« pa je tudi, da more »N. B.« v istem članku, ko govori o zavidnem stanju gospodarstva Slovenije zapisati, da mezde v Sloveniji padajo. Ali so morda nizke mezde znak blagostanja? Za reviditi, ki tako rada deli narodno gospodarske nauke na vse strani, bi bila takšna trditev pač nekaj nezaslišanega!

Sicer pa bi »N. B.« zelo dobro storilo, če bi si ogledalo tudi druge statistike. Tako n. pr. statistiko Zbornice za TOI o prijavljenih in odjavljenih obratih v Sloveniji. Iz te statistike bi spoznalo »N. B.«, da je samo Ljubljana izgubila v I. četrtletju letos 6 industrij. Ali naj bo to dokaz zavidnega stanja gospodarstva? Ta statistika pravi nadalje, da se je število trgovinskih obratov zmanjšalo v I. četrtletju za 26, v drugem pa za 29, torej v prvem polletju za 55. Ali naj bo to dokaz blagostanja?

Kaj pa naj poročemo o gospodarskem stanju Beograda, ko je izdala beograjska industrijska zbornica samo v prvih 9 letošnjih mesecih 36 koncesij za ustanovitev novih industrijskih podjetij? V Ljubljani 6 industrij manj, v Beogradu pa 36 več! Kje je torej gospodarstvo v zavidnem položaju?

Ze v 24 urah barva, plesira in kemično snaki obleke. klobuče itd. Skrob in svetlolika srajce, obratnike in manšete. Pere, suši. monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Ne moremo si misliti, da vse to ne bi bilo znano tudi učenim gospodom pri »N. B.« Zakaj torej vseeno trmoglavno razširjajo bajko o bogati Sloveniji? Prav žal nam je, da si moramo misliti le en razlog, to je, da se s to bajko dobi bivala od države, kakor že dobiva, davčni vijak pa da bi se v Sloveniji še bolj privil, pa čeprav že sedaj ni niti ena pokrajina tako obdačena ko Slovenija?

Ni posebno lepo, kadar hoče kdo drugemu škodovati in zato priporočamo »Narodnemu blagostanju«, da že zaradi dobro plačanih analiz bilanc in zaradi svojih uradnikov v Sloveniji, pusti Slovenijo v miru in naj svoje veliko znanje raje posveti »Bati«, veleblagovnicam in drugim ustanovam tujega velekapitala pri nas. Na ta način si bo vsaj pridobil

njih naklonjenost, dočim se bo s svojim nerensnim pisanjem bajke o bogati Sloveniji le osmešilo.

Apel na ljubljanski OUZD

Ljubljanski OUZD izdaja že več let statistična poročila o stanju zavarovancev pri OUZD. Ta poročila so vsak mesec na čisto isti način sestavljena, pa čeprav se je že davno izkazalo, da ne zadostujejo. Ravno zato, ker so nezadostna, more s njimi tudi dosledno operirati »Nar. blagostanje« pri svojem »dokazovanju« o bogastvu Slovenije. Čim bi zato bil, da OUZD svojo statistiko razširi, oziroma tako dopolne, da se bo videla prava slika o stanju zaposlenosti Slovenije. Nikakor pa ne gre, da se objavlja nepopolna statistika, ki samo škoduje slovenskemu gospodarstvu.

Vprašanje oskrbe industrij s surovinami

Zahteve vojvodinskih industrialcev

Na konferenci vojvodinskih industrialcev je bila sprejeta naslednja resolucija:

1. Potrebno je, da se takoj zagotovi oskrbovanje naše industrije s potrebnimi surovinami. Zlasti je neobhodno potrebno, da odločilni činitelji takoj začno pogajanja z Italijo zaradi dobave potrebnih surovin za našo tekstilno industrijo ter da se pri tem tudi načne vprašanje cene tekstilnega prediva, da se s tem prepreči pretirano zvišanje cen po italijanskih dobaviteljih.

2. Prav tako je potrebno, da se takoj prouči možnost uvoza tekstilnih surovin (umetne svile in bombaža) iz deviznih držav, ker po vseh znakih ne bo mogel uvoz iz klirinških držav popolnoma kriti rednih potreb naše domače industrije.

3. Glede konoplje je neobhodno potrebno, da se njen izvoz takoj omogoči, ker konoplina industrija zaradi nemožnosti izvoza ne more plačati svojih dolgov proizvajalcem konoplje ter grozi naši konopljni industriji brez hitre finančne pomoči nevarnost ne samo naglega padca cene konoplje, temveč tudi nemožnost vse konopljine industrije, da zadosti svojim obveznostim.

4. Kovinska industrija, zlasti topilnice, se morajo čimprej oskrbeti s surovim železom in zato je potrebno, da odločujoči činitelji takoj prouče možnost, da bi državna železarna v Varesu založila topilniško industrijo s potrebnimi ko-

ličinami surovega železa. Ravno tako je potrebno, da se oskrbi industrija s pločevino, kositrom in kemikalijami iz deviznih držav.

5. Da bi mogla industrija kmetijskih strojev premagati težkoče, je potrebno, da se reši vprašanje odkupa pšenice po Prizadu, ker pri sedanjih okoliščinah kmetovalci ne morejo izpolniti svojih obveznosti.

6. Konferenca konstatira, da bi mogla devizna centrala brez odlašanja dovoliti plačilo raznih predmetov, ki so se nabavili iz deviznih držav in vnaprej, če so pošiljke za našo državo zavarovane po zavarovalnicah v deviznih državah. Če bi naše oblasti odbile dovoljenje za plačila vnaprej za uvoženo blago, bo v kratkem nastalo pomanjkanje mnogih surovin, zlasti onih, ki so potrebne kemični industriji.

7. Mlinsko industrijo, cementno industrijo in sladkorne tovarne je treba založiti s potrebnimi količinami vreč. Prav tako se mora tudi omogočiti izvoz moke.

8. Naprošajo se odločujoči, da plačujejo državne oblasti in samoupravne normalno in brez odlaganj.

9. Nujno je potrebna revizija delovnega časa proti plačilu večjega števila delovnih ur.

10. Potrebno je, da se čimprej omogoči, da bodo dajali denarni zavodi kredite normalno in da bo Narodna banka dajala industriji tudi direktne kredite.

Politične vesti

Rusija pridržala le ozemlje Ukrajincev in Belorusov.

Končno sta se nemška in sovjetska vlada dogovorile o gospodarskem sodelovanju obeh držav. Obe državi bosta izdelali gospodarski načrt, po katerem bo Sovjetska unija dobavljala Nemčiji surovine. Nemčija pa bo kompenzirala te surovine z dobavo industrijskih izdelkov. Zamenjava blaga naj doseže maksimalni obseg, ki ga je imela v preteklosti.

Ribbentrop je v petek zvečer že odpotoval iz Moskve v Berlin ter poročal o svojih razgovorih in o doseženem sporazumu Hitlerju. Pred svojim odhodom iz Moskve je izjavil novinarjem, da je sedaj nemško-sovjetsko prijateljstvo okrepljeno in da odslej rešujeta vsa vprašanja vzhodne Evrope samo Nemčija in Rusija. Obe državi ponujata mir Vel. Britaniji in Franciji, če pa te miru ne sprejmeta, morata računati tudi s Sovjetsko unijo. Časopisi pa poročajo, da je bila sklenjena med Nemčijo in Sovjetsko unijo še tajna pogodba, ki da vsebuje zelo dalekosežne medsebojne obveznosti obeh držav.

Iz Londona in Pariza je tudi že prišel odgovor na nemško-sovjetsko mirovno ponudbo. Odgovor se gla-

si: Vojna se nadaljuje! Oficialno pa bo odgovoril na nemško-sovjetsko ponudbo ministrski predsednik Chamberlain v ponedeljek.

Istočasno pa je bil sklenjen tudi sovjetsko-estonski dogovor, ki Sovjetsko unijo bogato odškoduje za popust pri demarkacijski črti na Poljskem. Kajti po tem dogovoru je prišla Estonka pod kontrollo Sovjetske unije in najbrže bo ista usoda zadela tudi Latiško. V Baltičkem morju si je s tem priborila Sovjetska unija vodilno mesto. Na Finskem in Švedskem je to povzročilo znatno vznemirjenje.

Pod predsedstvom kralja in cesarja Emanuela je bil v petek v Rimu kronski svet, ki je razpravljal o mednarodnem položaju.

Italijanski zunanji minister Ciano je odpotoval na povabilo nemške vlade v Berlin. Njegovo potovanje se zelo različno komentira. Angleški listi menijo, da bo nemška vlada informirala Ciana v smislu italijansko-nemške pogodbe o svojih dogovorih s sovjetsko vlado.

S prihodom ital. zun. ministra Ciana v Berlin, kar se tolmači kot nekaj uvod k Hitlerjevi mirovni akciji po osvojitvi Poljske, se je mednarodna politična napetost zopet povečala, ker more vojna zavzeti še nova ozemlja, na zapadu pa se zelo poostri.

Hitler bo skušal po vesteh nekih listov doseči od Italije jasno izjavo, če more računati na njeno vojaško pomoč, po drugih vesteh pa bo le naprosil Italijo za posredovanje, da bi Anglija in Francija sprejeli njegove mirovne pogoje.

Po Hitlerjevih predlogih naj bi se sklicala konferenca petih velešil. Nemški predlogi za to konferenco bi bili: O Poljski odločata le Rusija in Nemčija. Poljska postane tampon-država brez lastne vojske. Gospodarski in vojaški vpliv Nemčije v tej državi bi bil dominanten. Ozemlje nove Poljske pa bi bilo znatno manjše. Nadalje zahteva Hitler, da konferenca velesil ugodni italijanskim zahtevam (Korzika, Tunis, Džibuti) ter nemškimi kolonialnim zahtevam. Francija in Anglija odločno odklanjata Hitlerjeve mirovne predloge.

Iz Ankare se poroča, da so že pripravljene dokumenti za podpis vzevnih pogodb med Turčijo, Francijo in Vel. Britanijo. Takoj po povratku zunanje ministra Saradžogla iz Moskve bodo te pogodbe podpisane. Pogodbe vsebujejo jamstvo ohranitve statusa quo v Sredozemskem morju in na Balkanu ter obvezo medsebojne pomoči, če bi kdo hotel sedanje stanje v Sredozemskem morju in na Balkanu spreminiti. Iz Ankare poročajo nadalje, da novi rusko-turški pakt ne vsebuje ničesar, kar bi bilo v nasprotju s pogodbami, ki jih je sklenila Turčija s Francijo in Vel. Britanijo.

Turska vojna misija je odpotovala iz Ankare v London. To vest je angleško časopisje objavilo s posebnim zadoščenjem.

Turški zun. minister Saradžoglu se je sestel v Moskvi z angleškim veleposlanikom, s poslanikomom Iranu in Afganistana ter francoskim odpravnikom poslov. Ti sestanki so vzbudili pozornost, zlasti še, ker pogajanja Saradžogla z Molotovim očitavno ne potekajo najbolj gladko.

Gafencu in Kjuseivanov ne oddida v Moskvo. Pač pa je prišel v Moskvo novi romunski poslanik Gastencu in je menda zaradi zamenjave imen prišlo do vesti o potovanju Gafenca v Moskvo.

Cevrav ameriški uradni krogi še nočejo označiti svojega stališča do nemško-sovjetskega piza, da se skliče mirovna konferenca, na kateri naj bi sodelovale tudi nevtralne države, predvsem Italija in USA, se vendar v ameriški javnosti odločno odklanja misel, da bi USA sankcionirala zavojevanje na Poljskem.

Predsednik ameriškega senatskega odbora Berenger je predložil senatu senzacionalne dokumente, da je bil sklenjen vojaški pakt med Nemčijo in Sovjetsko unijo.

Predsednik poljske republike Moscicki je odstopil. V smislu določil poljske ustave je postal predsednik republike predsednik senata Rakiewicz, ki je imenoval za predsednika vlade generala Sikorskega.

Nova romunska vlada je razpravljala o željah romunskih manjšin in sklenila, da dovoli manjšinam nove koncesije. Nadalje je romunska vlada sklenila, da se prenesejo iz Besarabije vse državne dragocenosti in državni arhiv v notranjost države.

Nemci bodo zasedli Varšavo dne 2. oktobra, Varšavski posadki so bili priznani častni pogoji. Oficialni bodo smeli obdržati hladno orožje, podoficirji in vojaki pa se bodo smeli vrniti na svoje domove.

Predsednik mornariškega odbora francoskega parlamenta je izjavil, da je bilo dosedaj potopljenih 11 nemških podmornic, in sicer so potopili Angleži 10, Francozi pa 2 podmornici.

Sovjeti so ratificirali pogodbo z Estonko.

Žitne cene
na ljubljanski borzi

dne 29. septembra

Zito.

Koruza:	din	din
(parileta Indijca) franko nakladalna postaja, plačljivo proti duplikatu	118'—	119'—
Pšenica:		
juž. banatska, 78/79 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	158'50	160'—
gor. bačka, 78/79 kg, 2% primesi, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko nakladalna postaja	159'50	162'50
Ječmen:		
novi, bački in sremški, 64/65 kg, 2%, suh, zdrav, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko naklad. post.	145'—	147'50
Oves:		
novi, bački, sremški in slavonski, zdrav, suh, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko vagon naklad. postaja	140'—	142'50
Rž:		
nova, bačka, 72 kg, 2%, zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko vagon naklad. postaja	130'—	132'50
Ajda:		
zdrava, suha, rešetana, plačljivo proti duplikatu, franko vagon slov. nakladalna postaja	138'50	140'—
Mlevski izdelki.		
Moka:	din	din
pšenična Og. banatska postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	240'—	250'—
pšenična Og. bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	240'—	250'—
pšenična 2, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	220'—	230'—
pšenična 5, bačka postaja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	200'—	210'—
pšenična 6, bačka po-		

staja, ekskl. prometni davek, plačljivo proti duplikatu	180'—	190'—
Otrobi:		
pšenični, debeli v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	110'—	115'—
pšenični, drobni, v egal. 50 kg vrečah, bruto za neto, ekskl. prom. davek, franko vagon bačka postaja	107'50	110'—

Ostalo blago:

Seno:	din	din
zdravo, suho, prešano v bale, franko slov. naklad. postaja, plačljivo proti duplikatu:		
sladko	60'—	70'—
polsladko	55'—	65'—
kislo	45'—	55'—
Slama:		
zdrava, suha, pšenična, prešana v bale, franko vagon slov. naklad. postaja, plačljivo proti duplikatu	40'—	45'—

Nemško - Jugoslovanska trgovinska pogajanja

Stalni nemško-jugoslovanski gospodarski odbor se je sestel prejšnji teden v Beogradu na svoje deveto redno zasedanje. Na prvi plenarni seji odbora je bilo ustanovljenih več sekcij z nalogo, da podrobno prouče posamezna vprašanja in da nato predložijo svoja poročila plenumu. Tako so se izvolile sekcije: za vprašanje plačilnega prometa, vprašanje prevoza blaga in za nekatera druga vprašanja. Sekcije so zborovale v petek in v soboto in morajo po programu do ponedeljka dovršiti svoje delo. Tedaj se sestane stalni gospodarski odbor znova na plenarnem sestanku.

Na prvi plenarni seji v četrtek popoldne niso bila postavljena nikakva vprašanja za pogajanja v podrobnostih. Nemčija noče pri teh pogajanjih postavljati nobenih posebnih zahtev, zlasti pa ne takšnih, ki jih Jugoslavija ne bi mogla izpolniti zaradi svojih lastnih potreb ali zaradi ohranitve svoje stroge nevtralnosti.

Nemci ne skrivajo svoje želje, da bi se našla možnost za večje dobave rud in nekaterih koncentratov, Nemčija pa bi na drugi strani dobavljala Jugoslaviji predmete, ki so njej potrebni. Glede dobave živil so pripravljene Nemci upoštevati, kaj more Jugoslavija dobavljati z ozirom na lastne po-

trebe in obveznosti do drugih držav. Razume se, da igra pri pogajanjih tudi važno vlogo vprašanje plačilnih rokov in drugih predpisov, ki so važni za zunanjo trgovino.

Šef nemške trgovinske delegacije dr. Landfried je obiskal v spremstvu z drugimi člani nemške delegacije trgovinskega ministra dr. Andresa ter ostal z njim v razgovoru okoli pol ure.

Razstava slovenske obrti

ki bi morala biti v začetku meseca oktobra t. l., se zaradi mednarodnega položaja ne bo vršila. O namenu razstave ter o pripravah zanjo bo pod naslovom »Slovensko obrtništvo in nameravana razstava slovenske obrti« predaval v ljubljanskem radiu predsedniku razstavnega odbora g. Ogrin v sredo, dne 4. oktobra t. l. ob 18. uri 40 min. Na predavanje obrtništvo opozarjamo.

Doma in po svetu

Glavnega tajnika HSS dr. Krnjevića so obiskali zastopniki hrvatskih združenih organizacij in mu predložili svojo zahtevo, da se ustanovi Hrvatska glavna združna zveza v Zagrebu, kateri bi pripadale vse združne organizacije na ozemlju banovine Hrvatske. Iz državnega proračuna dobi banovina Hrvatska za posle, ki so na-

njo preneseni, kvoto 29% od globalnih kreditov državnega proračuna. Ta kvota je bila določena na podlagi števila prebivalstva.

Invalidski kongres bo v Zagrebu od 6. do 9. oktobra. Na kongresu se bo sklenilo, da se sedanje združenje razdeli v tri društva, v srbsko, hrvatsko in slovensko invalidsko društvo.

Podbana dr. Krbeka je obiskal univ. prof. dr. Leonid Pitamic zaradi organizacije banovine Slovenije.

V Beogradu je umrl znani junak iz svetovne vojne armijski general Božidar Terzić, ki je od 1. 1916. do 1. maja 1918. bil tudi vojni minister.

Za pomočnika generalnega direktorja SUZORJA je bil imenovan dr. Milovan Ježić.

Dr. Milan Ulmanski je odstopil kot predsednik združenja industrialcev v Sarajevu.

Za našega poslanika v Bernu je imenovan dr. Vladimir Milanović.

Vojno ministrstvo bo odkupilo vso živino in vse vozove, ki jih vojska uporablja na vajah. Vojni minister je v ta namen že dobil od vlade potrebne kredite.

V nedeljo je bila v Zagrebu otvorjena VII. mednarodna fotografska razstava, ki bo odprta do 23. oktobra. Na razstavi razstavlja amaterji iz 37 držav. Skupno je razstavljenih 453 fotografij.

V Pančevskem Ritu, ki je bil sedaj osušen, je bilo razdeljenih 17 tisoč jutrov zemlje med 2000 dobrovoljcev.

Jeklarna Jurija grofa Thurnskega bo prenesla svoj sedež v Beograd, kakor se poroča iz Beograda. Beg industrije iz Slovenije se torej nadaljuje. Ne razumemo, da naši vodilni ljudje še vedno niso prav ničesar ukrenili, da bi ta beg ustavili. Ali morda mislijo, da se bo beg ustavil kar sam od sebe? Ali pa morda mislijo, da je za naše gospodarstvo čisto irelevantno, če se industrija seli iz Slovenije ali ne?

Industrijska zbornica v Beogradu je izdala v prvih devetih mesecih 1939. 36 potrdil za dovoljenja za ustanovitve novih industrijskih podjetij, in sicer se je ustanovilo 7 tekstilnih, 10 kovinskih tovarn, 5 mlinov, 2 električni centrali, 3 kemična podjetja, 1 podjetje za predelovanje kamna, 1 usnjarska, 2 kemični tovarni ter 2 podjetji za predelavo lesa in 3 razne industrije. **Speditersko podjetje »Transport«** d. d. v Subotici prenese svoj sedež v Beograd.

Novi albanski proračun bo večji od dosedanjega za 28 milijonov frankov ter bo znašal 40 milijonov albanskih frankov. Proračun se je tako zelo zvišal zaradi javnih del.

Latiška vlada je bila povabljen, da pošlje v Moskvo svojo gospodarsko delegacijo.

V bivši poljski Ukrajini dele sovjeti še nadalje veleposestniško zemljo med ukrajinske kmete. Vsak kmet bo dobil 4 do 5 jutrov veleposestniške zemlje.

Nemčija je dobavila Romuniji 12 težkih bombnikov v zameno za romunski petrolej. Iz Anglije je prišlo v Romunijo 14 angleških bombnikov, ki so jih pilotirali romunski piloti.

Romunija je pozvala vse vojaške obveznike, ki se mude v tujini, da se nemudoma vrnejo v Romunijo.

Angleški bombniki so napadli nemško vojno brodogradnjo pri Helgolandu. Angleško poročilo pravi, da se nekatera letala še niso vrnila, nemško poročilo pa pravi, da so bila nekatera angleška letala od protiletalskih topov zbita.

Iz oddelkov, ki so spremljali Hitlerja na njegovem inspekciskem potovanju po fronti, je bil ustanovljen Hitlerjev bataljon, ki bo odslej redno spremljal Hitlerja. Bataljon je dobil od Hitlerja tudi svojo zastavo.

Kanadska vlada je objavila, da bo v kratkem poslala prvi ekspedicijski kor na zapadno fronto. Ističasno se ustanavlja že drugi armijski kor, ki pa bo služil za obrambo Kanade same.

Eskadrila britanskih aeroplanov je odletela nad Slegfriedovo črto, da fotografira nemške pozicije. Britanski aeroplani so leteli samo 200 metrov nad črto. Zaradi tega so mislili Nemci, da so to nemška letala in so jim nemški vojaki celo veselo mahali. Letala so popolnoma izvršila svojo drzno nalogo in se vsa nepoškodovana vrnila.

Radio Ljubljana

Sreda, 4. oktobra. 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Napovedi — 13.20: Plošče — 14.00: Napovedi — 18.00: Mladinska ura — 18.40: Slovensko obrtništvo in nameravana razstava slovenske obrti (Ivan Ogrin) — 19.00: Napovedi, poročila — 19.40: Nac. predavanje — 20.00: Prenos opere iz ljubljanskega gledališča, v I. odmoru: glasbeno predavanje, v II. odmoru: napovedi, poročila.

servis Interaktam Ltd

KOLO SREČE BRUHA MILIJONE...

Ker je loterijski načrt preteklega 38. kola s svojimi zanimivimi menjavami naletel na veliko odobravanje pri kupovalcih srečk, kajti srečke, ki so jih vzeli pooblaščenji prodajalci in njihovi podprodajalci, so bile skoro vse razprodane, zato je Državna razredna loterija isti načrt obdržala tudi za nastopajoče 39. kolo srečk.

Srečke I. razreda 39. kola so gotove in puščene v prodajo 13. septembra t. l. v 100.000 celih srečkah z zrebanjem:

- I. razred 14. oktobra 1939,
- II. razred 10. novembra 1939,
- III. razred 12. decembra 1939,
- IV. razred 13. januarja 1940,
- V. razred od 10. febr. do zaključno 7. marca 1940.

Cene srečk za vsaki razred so sledeče: ena cela din 200'—, ena polovična din 100'—, ena četrtinska din 50'—.

Skupna vrednost dobitkov v 39. kolu znaša **din 65,000.000'—**

V vseh petih razredih je 7 premij, in sicer: din 2,000.000'—, 1,000.000'—, 3 po 500.000 in 2 po 300.000'—.

Poleg teh premij so še naslednji večji dobitki: 7 po 200.000'—, 16 po 100.000'—, 17 po 80.000'—, 17 po 60.000'—, 19 po 50.000'—, 17 po 40.000'— dinarjev ter veliko število drugih večjih dobitkov.

V najsrečnejšem slučaju z možnim spajanjem premij in dobitkov v V. razredu je mogoče zadeti z eno celo srečko **din 3,200.000'—**

Za izplačilo dobitkov jamči država. Srečke se lahko dobe pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih podprodajalcih, ki so skoro po vseh večjih krajih. Podrobnejša navodila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se na zahtevo dobe brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.